

সংযোগী ভাষাকৰূপে গ্ৰহণ কৰিছে। তদুপৰি আহোমসকলে অসমত ৰাজ্য স্থাপন কৰাৰ পাছত অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি এই ভাষাক ৰাজ্য ভাষাকৰূপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰে। এনেদৰে আৰ্য, অষ্ট্ৰিক, তিব্বতবৰ্মীয়, টাই গোষ্ঠীয় লোকসকলৰ মাজত খ্ৰীষ্টীয় পঞ্চদশ-ষোড়শ শতিকামানত অসমীয়া ভাষাই ৰাজ্য ভাষাৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিছিল। অসমীয়া ভাষাই ৰাজ্য ভাষাৰ মৰ্যাদা লাভ কৰাৰ ফলত বিভিন্ন গোষ্ঠীৰ ভাষা-সাহিত্যৰ উপাদান অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰাৰ বাবে অসমীয়া ভাষা এক বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ ভাষাকৰূপে সুপ্ৰতিষ্ঠিত হৈ পৰিল। আনকি বহু জনগোষ্ঠীৰ লোকে বিশেষকৈ সোণোৱাল কছাৰী, মিচিংগৰ কিছু অংশ, দেউৰীৰ ডিব্ৰুগীয়া বাহিৰে টেঙাপনীয়া আৰু পাতবগঞাসকলে অসমীয়া ভাষাক প্ৰথম ভাষাকৰূপে আদৰি ল'লে; ফলত অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ ক্ৰমবিকাশৰ ধাৰাত অসমৰ আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ বহুত উপাদান সোমাই পৰিল।

অসমীয়া ভাষাত আৰ্যভিন্ন উপাদান :

অসমীয়া ভাষাত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ উপাদানৰ কথা আলোচনা কৰোঁতে চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ কথাই বিশেষভাৱে মনলৈ আহে যদিও অষ্ট্ৰিক ভাষা পৰিয়াল, দ্ৰাবিড় ভাষা পৰিয়ালৰ ভাষাসমূহৰ উপাদানো অসমীয়াত সোমাই পৰাৰ কথা নুই কৰিব নোৱাৰি। ড° বাণীকান্ত কাকতিয়ে অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক গঠনত অষ্ট্ৰিক ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। আনহাতে কালিৰাম মেধি, বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই অসমীয়া ভাষাত দ্ৰাবিড় ভাষাৰ উপাদানৰ কথাও উল্লেখ কৰিছে। সেয়ে অসমীয়া ভাষাত থকা চীন-তিব্বতীয়, অষ্ট্ৰিক, দ্ৰাবিড় এই আটাইকেইটা ভাষা পৰিয়ালৰ উপাদানৰ কথা আলোচনা কৰা দৰকাৰ। অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰা সন্নিহিতস্থ উপাদানসমূহক চাৰিটা দিশত আলোচনা কৰিব পাৰি। যেনে—

- ধ্বনিগত উপাদান
- ৰূপগত উপাদান
- শব্দগত উপাদান
- বাক্যগত উপাদান

ধ্বনিগত উপাদান :

স্বৰ আৰু ব্যঞ্জন ধ্বনিৰ হ্রাস :

অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণত সংস্কৃত ভাষাৰ লগত যথেষ্ট অমিল পৰিলক্ষিত হয়। সংস্কৃত ভাষাত ১৪টা স্বৰ আৰু অনুস্বৰ, বিসৰ্গকে ধৰি ৩৬টা ব্যঞ্জন বৰ্ণ উচ্চাৰণ পোৱা যায়। কিন্তু অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ সকলোবোৰ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ পোৱা নাযায়। স্বৰৰ ক্ষেত্ৰত আঠোটা বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি, যেনে - অ, আ, ই, উ, এ, এ', ও, অ' পোৱা যায়। ব্যঞ্জন ধ্বনি অৰ্দ্ধস্বৰ ৰ, য-ৰ সৈতে মুঠ তেইশটাৰ উচ্চাৰণ পোৱা যায়, যেনে— ক, খ, গ, ঘ, ঙ, চ, জ, ত, থ, দ, ধ, ন, প, ফ, ব, ভ, ম, স, হ, ৰ, ল, ৱ, য।

অসমীয়া ভাষাত স্বৰ আৰু ব্যঞ্জন ধ্বনিৰ হ্রাস হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত অসমত প্ৰচলিত তিব্বতবৰ্মীয় মূলীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা বিভিন্ন ভাষাবিদে স্বীকাৰ কৰিছে।

হ্রস্বস্বৰ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ :

সংস্কৃত ভাষাৰ দৰে অসমীয়া ভাষাত স্বৰৰ হ্রস্ব আৰু দীৰ্ঘৰূপ পোৱা নাযায়। অসমীয়া ভাষাত স্বৰৰ দীৰ্ঘৰূপ নথকা আনহাতে অসমীয়া ভাষাত হ্রস্ব-দীৰ্ঘৰ পাৰ্থক্যহীনতাতো বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যই স্বীকাৰ কৰিছে।^৮ যিহেতু তিব্বতবৰ্মীয় মূলৰ মিচিং ভাষাৰ বাহিৰে অন্যান্য ভাষাবোৰত স্বৰৰ দীৰ্ঘ উচ্চাৰণ পোৱা নাযায়। তিব্বতবৰ্মীয় মূলৰ কিছুমান ভাষাত স্বৰৰ প্ৰাধান্য থকাৰ বাবে স্বৰ ধ্বনিৰ হ্রস্ব-দীৰ্ঘতা স্বৰাঘাতে নিৰ্ণয় কৰে; আনহাতে অসমীয়া ভাষাত সুৰাঘাত নাই যদিও স্বাসাঘাত আছে।

দন্ত্য-মূৰ্দ্ধন্য ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ দন্তমূলীয় ধ্বনিলৈ পৰিৱৰ্তন :

সংস্কৃত ভাষাৰ আৰ্হিতে অসমীয়া ভাষাত দন্ত্য ত, থ, দ, ধ, ন আৰু মূৰ্দ্ধন্য ধ্বনিবোৰ ট, ঠ, ড, ঢ, ণ বৰ্তমান লিখিত ৰূপত বৰ্তি আছে। কিন্তু উচ্চাৰণ অনুসৰি এই দুয়োবিধ ধ্বনি অসমীয়াত দন্তমূলীয় ৰূপেহে উচ্চাৰণ হয়। এনে হোৱাৰ মূলতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ বুলি ড° কাকতিয়ে উল্লেখ কৰিছে।^৯ ড° কাকতিৰ মতে— 'under the leveling influence of the surrounding Tibeto-Burman dialects, both the cerebrals and the dentals have lost their pronunciations.' কিন্তু ভাষাবিদজনৰ উক্ত মন্তব্য বিচাৰ কৰিবলৈ যোৱাৰ আগতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহত উচ্চাৰণ হোৱা ব্যঞ্জন ধ্বনিসমূহৰ সম্পৰ্কে খুলমূলকৈ জানিব লাগিব।

অসমত প্ৰচলিত তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহ, যেনে— বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি, মিচিং আদি ভাষাবোৰত দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ পোৱা যায়। ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যই তেওঁৰ গৱেষণা গ্ৰন্থত 'A Descriptive Analysis of the Boro Languages' ত থ, দ, ন — এই তিনিটা দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ কথা উল্লেখ কৰিছে।^{১০} তদুপৰি কাৰ্বি, মিচিং, দেউৰী, ৰাভা আদি ভাষাতো দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ পোৱা যায়। আনহাতে ড° ভীমকান্ত বৰুৱাই 'অসমৰ ভাষা' শীৰ্ষক গ্ৰন্থত টাইমূলীয় ভাষাসমূহ, যেনে— খামতি, ফাকে, টুৰুং, আহোম ভাষাত ত, থ, ন দন্তমূলীয় ধ্বনিৰূপে উচ্চাৰিত হয় বুলি উল্লেখ কৰিছে। প্ৰমোদচন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যই অসমীয়া ভাষাৰ দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ উচ্চাৰণত বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা এনেদৰে কৈছে—

'দন্ত্য, মূৰ্দ্ধন্য আৰু তালব্য ধ্বনিৰ ঠাইত মাত্ৰ দন্তমূলীয় ধ্বনিৰ ব্যৱহাৰ চীন-তিব্বতীয় বা বড়ো গোষ্ঠীমূলজ বুলি বিশ্বাস হয়। অসমৰ বড়ো (কছাৰী), ডিমাছা (কছাৰী), মেইটেই আদি ভাষাৰ ব্যঞ্জনধ্বনিৰ লগত অসমীয়া ব্যঞ্জন ধ্বনিৰ সাদৃশ্য আছে।'^{১১}

ড° ৰমেশ চন্দ্ৰ পাঠকে 'চীন-তিব্বতীয় ভাষাৰ আন্তৰ্জাতিক সন্মিলন' ত পাঠ কৰা এটা প্ৰবন্ধত অষ্ট্ৰিক ভাষাৰ প্ৰভাৱতহে অসমীয়া ভাষাৰ উচ্চাৰণত দন্তমূলীয় ধ্বনি পোৱা গৈছে বুলি মত দাঙি ধৰিছে। এনে মন্তব্যও বিচাৰ্য বিষয়।

পশ্চতালব্য উষ্ম স (x) ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ :

অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ শ, ষ, স এই ধ্বনিকেইটাই নিজস্ব ধ্বনি গুণ হেৰুৱাই পেলাই পশ্চতালব্য উষ্ম ধ্বনি স (x) ৰূপে উচ্চাৰিত হৈছে। অসমীয়া ভাষাৰ বাহিৰে অন্যান্য আৰ্যমূলীয় ভাৰতীয় প্ৰাদেশিক ভাষাত এনে ধ্বনি উচ্চাৰণৰ বিশেষত্ব দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। সাধাৰণতে শ, ষ, স এই ধ্বনিবোৰ তন্ত্ৰ ৰূপত আদ্য অৱস্থান স (x) ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। মধ্য আৰু অন্ত্য অৱস্থানত শ, ষ, স > হ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে— শ্ৰুশ্ৰ > শ্ৰুহ, কলস > কলহ, বিষ > বিহ, দশ > দহ ইত্যাদি। ড° চট্টোপধ্যায়ে এনেদৰে ধ্বনি উচ্চাৰিত হোৱাৰ মূলতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। কিন্তু ড° বাণীকান্ত কাকতিয়ে এনে কথা মানি ল'ব খোজা নাই। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণত এনে হোৱাৰ মূলতে স্থানীয় পৰিঘটনা (Local phenomenon) যেন লাগে বুলি কৈছে।^{১০} কিন্তু পৰৱৰ্তী পণ্ডিতসকলে কাকতিৰ এই মত মানি ল'ব খোজা নাই। ড° উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীয়ে— “অসমীয়া মান্য ভাষা আৰু কামৰূপী উপভাষাত সংস্কৃতৰ উষ্ম ধ্বনিবোৰ অসংযুক্ত হ'লে সচৰাচৰ 'স'(x) ৰূপে উচ্চাৰিত হয়।” এনে হোৱাৰ মূলতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা উল্লেখ কৰিছে।^{১১}

সংস্কৃতিৰ তালব্য 'চ' বৰ্গৰ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণৰ পৰিৱৰ্তন :

অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ তালব্য 'চ' বৰ্গৰ ধ্বনিবোৰৰ চ, ছ ধ্বনি চ ৰূপে; জ, ঝ ধ্বনি জ ৰূপে; ৰ, ঢ, ড় ধ্বনি ৰ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। আনহাতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাত সংস্কৃতৰ চ, ছ, জ এই দন্তমূলীয় ধ্বনিৰূপে উচ্চাৰিত হয়। অসমীয়া ভাষাত এই চ, ছ, জ, ঝ, ৰ, ঢ, ড় আদি ধ্বনিবোৰৰ উচ্চাৰণ সৰলীকৰণ হোৱা অথবা সংস্কৃত ভাষাৰ দৰে পৃথক পৃথক উচ্চাৰণ হ্রাস পোৱাৰ মূলতে চীন-তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ বুলি ভবাৰ থল আছে।

তদুপৰি মহাপ্ৰাণীকৰণ, স্বতঃনাসিক্যভৱন আদি অন্যান্য দিশতো তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ আছে বুলি ক'ব পাৰি।

ৰূপগত উপাদান :

অসমীয়া ভাষাৰ গাঁথনিক ৰূপটো অতি বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ। ভাৰতীয় আৰ্যভাষাৰ পৰা ওলোৱা নৱ্য ভাৰতীয় আৰ্যভাষাসমূহৰ ভিতৰত অসমীয়া ভাষাই মূলৰ পৰা বেছি পৰিমাণে আঁতৰি আহি নিজা বৈশিষ্ট্যৰে গঢ় লৈ উঠিছে বুলি ক'ব পাৰি। অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক গঠন সম্পৰ্কত ড° গোলোকচন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে এনেদৰে মন্তব্য দাঙি ধৰিছে— “সংস্কৃতৰ সংশ্লেষণাত্মক (synthetic) গঠন পৰিহাৰ কৰি অসমীয়া ভাষাই

বিশ্লেষণাত্মক (analytical) ৰূপ গ্ৰহণ কৰিছে।”^{১২} সংস্কৃত ভাষাৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ পদৰ শ্ৰেণীবিভাগ আৰু বচন, লিংগ, পুৰুষ, কাৰক আদি নিৰ্ণয়ত আৰু বাক্যবিন্যাসত অৰ্থাৎ ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক দিশত যথেষ্ট পাৰ্থক্য পৰিলক্ষিত হয়। সাধাৰণতে অসমৰ তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহ কিছু পৰিমাণে যোগাত্মক বা বিশ্লেষণাত্মক। এই ভাষাসমূহ প্ৰধানকৈ বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱত অসমীয়া ভাষাতো বহু পৰিমাণে অসমীয়া ভাষাটো যোগাত্মক (agglutinating) আৰু বিশ্লেষণাত্মক (analytical) হৈ পৰিছে।^{১৩} উদাহৰণস্বৰূপে— সংস্কৃত ভাষাত এজন মানুহ বুজাবলৈ ‘নবঃ’ আৰু মানুহবোৰ বুজাবলৈ ‘নবাঃ’ ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। আনহাতে বড়ো ভাষাত ‘মানসি’ মানে মানুহ আৰু ‘মানসিফীৰ’ মানে মানুহবোৰ। অসমীয়া আৰু বড়ো দুয়োটা ভাষাতে একবচনৰ পৰা বহুবচন কৰিবলৈ সংস্কৃতৰ দৰে শব্দৰ ৰূপ কৰা নাই, কেৱল বহুবচনাত্মক প্ৰত্যয় সংযোগ কৰা হৈছে। অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্ব অৰ্থাৎ বৈয়াকৰণিক দিশত অষ্ট্ৰিক, চীন-তিব্বতীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা পূৰ্বসূৰী গৱেষকসকলে উল্লেখ কৰি গৈছে। ড° কাকতিয়ে- ‘Assamese, Its Formation and Development’ গ্ৰন্থত অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক দিশত কোলাৰীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা স্বীকাৰ কৰিছে।^{১৪} তলত ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰকেইটামান উপাদানৰ কথা উল্লেখ কৰা হ’ল।

বহুবচনাত্মক ৰূপৰ প্ৰয়োগ :

অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা ‘-বোৰ’, ‘-বিলাক’ প্ৰত্যয় দুটা মূল চীন-তিব্বতীয় ভাষাৰ বুলি ধৰা হৈছে। এই ‘-বোৰ আৰু ‘-বিলাক’ প্ৰত্যয় দুটাত ক্ৰমে বড়ো ভাষাৰ ‘- ফীৰ’ আৰু গাৰো ভাষাৰ ‘-ফিলাক’ প্ৰত্যয়ৰ প্ৰভাৱ আছে বুলি ভাষাবিদসকলে ক’ব খোজে। কালিৰাম মেধিয়ে গাৰো ‘-ফিলাক’ আৰু মিচিমি ‘-কা-ফ্লাক’ শব্দৰ লগত ‘- বিলাক’ প্ৰত্যয়ৰ মিল আছে বুলি কৈছে।^{১৫} আনহাতে বৰো ভাষাত বহুবচনাত্মক অৰ্থত ‘-ফীৰ’ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। যেনে— মানচি ফীৰ ‘মানুহবোৰ’, বিজাপ ফীৰ ‘কিতাপবোৰ’ ইত্যাদি। পুৰণি অসমীয়া ভাষা অৰ্থাৎ ‘গুৰুচৰিত কথা’ৰ ভাষা আৰু বুৰঞ্জীৰ ভাষাত ‘-ভোৰ’ বহুবচনাত্মক প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ পোৱা যায়। যেনে— সৰুভোৰ, ডাঙৰভোৰ, খোলাভোৰ ইত্যাদি। পাছত এই ‘-ভোৰ’ৰ পৰাই আধুনিক অসমীয়াত ‘-বোৰ’ হৈছে।

আনহাতে ‘-বিলাক’ প্ৰত্যয়ৰ প্ৰথম ব্যৱহাৰ মিছনেৰীসকলে ব্যৱহাৰ কৰা লিখিত অসমীয়া ভাষাত পোৱা যায়। বোধকৰো গাৰো পাহাৰত খ্ৰীষ্টধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা সময়ত গাৰোৰ ‘-ফিলাক’ প্ৰত্যয়ৰ লগত মিছনেৰীসকলৰ পৰিচয় ঘটে আৰু অসমলৈ আহি তেওঁলোকৰ লিখনীত ‘-বিলাক’ প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ কৰে বুলি ভাবিবৰ থল আছে।

বয়স অনুসৰি সম্বন্ধবাচক শব্দৰ ব্যৱহাৰ :

অসমীয়া ভাষাৰ সম্বন্ধবাচক শব্দ অধিকাংশই সংস্কৃতমূলীয়। কিন্তু বয়স অনুযায়ী সম্বন্ধ বুজাবলৈ ককাই-ভাই, ভাই-ভনী, ভিনিহি-বৈনাই আদি শব্দ অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সংস্কৃত মূলৰ নোহোৱা আতা-আবু, আই, বৌ, আঁমৈ-তাঁৰে আদিও অসমীয়া ভাষাত পোৱা যায়। ড° কাকতিয়ে এই শব্দবোৰৰ মূল অষ্ট্ৰিকমূলীয় abuh/abu, kaka, ai, bhai/ibhai, bo/bii, amai আৰু tata/ta আদিৰ লগত সাদৃশ্য দেখিবলৈ পাইছে।^{১৬} আনহাতে বড়ো-আয়; বাভা-আয়া, গাৰো-আবৌ; দেউৰী-কাই আদি ভাষাৰ শব্দৰ লগত সাদৃশ্য আছে। গালং ভাষাত ককাই-ভাই, ভাই-ভনী বুজোৱা বেলেগ বেলেগ শব্দ পোৱা যায়। যেনে— আচি 'ককাই', অবিৰ 'ভাই' ইত্যাদি। সম্বন্ধবাচক বিশেষ্য শব্দৰ লগত পুৰুষ নিৰ্দেশক ৰূপৰ সংযোগ :

পুৰুষ অনুযায়ী সম্বন্ধবাচক বিশেষ্য শব্দৰ লগত -এৰ, -এৰা, -এক আদি প্ৰত্যয় যোগ কৰি সম্বন্ধ নিৰূপণ কৰা ৰীতি অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। যেনে— মোৰ দেউতা, তোমাৰ দেউতাৰা, তাৰ দেউতাক ইত্যাদি। এই সম্পৰ্কে কলা গুৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাই আগবঢ়োৱা বক্তব্য এটা উল্লেখ কৰা হৈছে।

'ভাষা হিচাপে অসমীয়া সম্পূৰ্ণ বেলেগ। ইয়াৰ বৰ্তমান আদিম অসমীয়া ভাষাৰে শেষ পৰিণতি। এই ভাষাৰ লগত বঙালী ভাষাৰ কোনো সম্বন্ধ নাই। বঙালীয়ে কয়, আমাৰ পিতা, তোমাৰ পিতা, তাহাৰ পিতা। কিন্তু অসমীয়াই কয়, মোৰ পিতা, তোমাৰ পিতায়েৰা, তাৰ পিতায়েক। এই গঠন — বড়ো-কছাৰীৰ পৰা অহা। বড়ো ভাষাত কয়, আংনি আফা, নেনি নেফা, বেনি বেফা। বাক্যৰ গঢ়ো বেলেগ'।^{১৭}

আনহাতে গ্ৰীয়াৰ্ছনেও অসমীয়া ভাষাৰ উক্ত ৰূপতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্যটোত বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা কৈছে।^{১৮} বড়ো ভাষাত দেউতা বুজোৱা শব্দ 'ফা' কিন্তু এই শব্দটো সম্বন্ধবাচক শব্দ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰোঁতে আ-ফা 'মোৰ দেউতা', নীং-ফা 'তোমাৰ দেউতা', বি-ফা 'তাৰ দেউতা' আদিৰ দৰে ব্যৱহাৰ হয়। ইয়াত 'ফা' আৰু 'মা' শব্দৰ আগত পূৰ্ব যোগাত্মক ৰূপেহে ব্যৱহাৰ হৈছে। কিন্তু অসমীয়া ভাষাত দ্বিতীয় পুৰুষত তুচ্ছাৰ্থত -এৰ/-ৰ, মান্যাৰ্থত -এৰা/-ৰা আৰু তৃতীয় পুৰুষত -এক/-ক পৰযোগাত্মক ৰূপে ব্যৱহাৰ হৈছে। এই সম্বন্ধবাচক প্ৰত্যয়বোৰ যোগ হোৱাৰ লগে লগে পুৰুষৰ সৰ্বনামকেইটা ব্যৱহাৰ নকৰিলেও কোন পুৰুষৰ সৰ্বনাম এইটো নিজে নিজে স্পষ্ট হয়। কিন্তু বড়ো ভাষাত সম্বন্ধবাচক শব্দৰ আগত আ-, নীম-, বি- আদিৰ যোগ দিলেহে পুৰুষকেইটা স্পষ্ট হৈ পৰে। বড়ো ভাষাত পুৰুষ আৰু সম্বোধন শব্দ দুটা একেলগ হৈ যায়। সৰ্বনাম ৰূপটো পৰসৰ্গৰ দৰে সংযোগ হয়। আনহাতে অসমীয়া ভাষাত -এৰ/-ৰ, -এৰা/-ৰা, -এক/-ক আদি সম্বন্ধবাচক বিশেষ্যৰ লগত পৰসৰ্গৰূপে সংযোগ ঘটে। যেনে— দেউতা-ক, দেউতা-ৰা, দেউতা-ৰ, দেউতা-ক ইত্যাদি।

বিভিন্ন পণ্ডিতসকলে এই লক্ষণটো তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ বুলি কৈছে যদিও ই প্ৰকৃততে অসমীয়া ভাষাৰ নিজা বৈশিষ্ট্য বুলিহে ভাবিব পাৰি। ড° কাকতিয়ে পুৰুষ অনুযায়ী ৰূপ হোৱা বৈশিষ্ট্যটোত অষ্টিক ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথাহে কৈছে।^{১৯} অষ্টিকমূলীয় চাওতালী ভাষাত সম্বন্ধ বুজোৱা ৰূপৰ পিছত সদায় প্ৰথম পুৰুষত '-ঙ', দ্বিতীয় পুৰুষত '-ম', তৃতীয় পুৰুষত '-ত' প্ৰত্যয় যোগ হয়। যেনে—আপু-ঙ= মোৰ দেউতা; আপু-ম=তোমাৰ দেউতাৰা; আপু-ত= তাৰ দেউতাক।

ড° কাকতিয়ে উল্লেখ কৰাৰ দৰে এনে বৈশিষ্ট্যত তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱটোকৈ অষ্টিক ভাষাৰ প্ৰভাৱহে অধিক বুলি ক'ব পাৰি।

নঞৰ্থক ক্ৰিয়াপদৰ গঠন :

অসমীয়া ভাষাৰ নঞৰ্থক ক্ৰিয়াপদৰ গঠনতো তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ পৰিছে বুলি গ্ৰীয়াৰ্ছনে উল্লেখ কৰিছে আৰু তাৰ সমৰ্থনত বড়ো ভাষাৰ নঞৰ্থক ক্ৰিয়াপদৰ গঠনৰ কথাও কৈছে। অসমীয়া ভাষাত ক্ৰিয়াৰ আগত 'ন'- প্ৰত্যয় যোগ হ'লে ধাতুটোৰ প্ৰথম স্বৰধ্বনি 'ন'ৰ 'অ' স্বৰধ্বনিৰ সমীভবন ঘটে। যেনে- ন-মৰে= নমৰে, ন-যায়= নাযায়, ন-কিনে= নিকিনে ইত্যাদি। এই ক্ষেত্ৰত বৰো, গাৰো, ৰাভা, দেউৰী, আদিৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।

বড়ো ভাষা : বড়ো ভাষাত অনুজ্ঞাসূচক নঞৰ্থক ৰূপ 'দা-'। যেনে—

দা-থাং 'নাযাবা'।

দা-জা 'নাখাবা'।

দেউৰী ভাষা : দেউৰী ভাষাত নিৰ্দেশক আৰু অনুজ্ঞা দুয়োটা ক্ৰিয়াৰূপতে নঞৰ্থক '-দা' প্ৰত্যয় যোগ হয়। কিন্তু অন্যান্য তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাত নঞৰ্থক ৰূপটো পূৰ্বসৰ্গ ৰূপে যোগ হয়, কিন্তু দেউৰীৰ নঞৰ্থক ৰূপটো পৰসৰ্গ ৰূপেহে যোগ কৰা হয়। উদাহৰণ—

ন দুদুৰে 'তুমি বহা'।

ন দা-দুদু 'তুমি নবহিবা'।

ৰাভা ভাষা : তদুপৰি নিৰ্দেশক ভাব বা সাধাৰণ অৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা নঞৰ্থক প্ৰত্যয় সুকীয়া। যেনে- ৰাভা ভাষাত সাধাৰণ অৰ্থত ব্যৱহৃত নঞৰ্থক প্ৰত্যয় হৈছে '-চা'। ৰেং (যোৱা) + চা = নাযায়। কিন্তু অনুজ্ঞা নঞৰ্থক হৈছে 'তা-', তা+ ৰেং= নাযাবা।

ডিমাছা ভাষা : নঞৰ্থকতাৰ ধাৰণা দিবলৈ ডিমাছা ভাষাত ক্ৰিয়াৰূপৰ আগত দা- আৰু আ- পূৰ্বসৰ্গ প্ৰয়োগ কৰা হয়। যেনে—

দা-জি 'নাখাবা'

থাং-আ 'নাযাওঁ'

টাইমূলীয় ভাষা : আনহাতে অসমৰ টাইমূলীয় ভাষাবোৰত নঞৰ্থক ক্ৰিয়াৰূপৰ গঠনতো এই বৈশিষ্ট্যটো দেখিবলৈ পোৱা যায়। টাই আহোম ভাষাত নঞৰ্থক ক্ৰিয়াৰূপটো কেৱল ধাতুৰ আগত নবহে, প্ৰথম স্বৰধ্বনি অনুযায়ী ইয়াৰ সমীভবন ঘটে। টাই ভাষাৰ নঞৰ্থক প্ৰত্যয় হৈছে 'মা'। যেনে—
 মা-তঙ=মতঙ 'নুবুজোঁ'; মা-কিন=মিকিন 'নাখাওঁ' ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাৰ নঞৰ্থক ক্ৰিয়াৰূপৰ গঠনত তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহৰ প্ৰভাৱতকৈ টাইমূলীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথাহে ক'ব পাৰি। মুঠতে গ্ৰীয়াৰ্ছন, কাকতি আদি ভাষাবিদৰ মত সমৰ্থন কৰি অসমীয়া ভাষাৰ নঞৰ্থক ক্ৰিয়াৰূপৰ গঠনত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা স্বীকাৰ কৰিব পাৰি।

নিৰ্দিষ্টতাৰূপক সৰ্গৰ প্ৰয়োগ :

অসমীয়া ভাষাত কোনো বস্তুক নিৰ্দিষ্টকৈ বুজাবলৈ আৰু সেই বস্তুবোৰৰ গোটা, চেপেটা, দীঘল, পাতল আদি আকৃতি বুজাবলৈ বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম শব্দৰ পিছত কিছুমান নিৰ্দিষ্টতাৰূপক প্ৰত্যয় যোগ কৰা হয়। আকৃতি অনুযায়ী সিবিলাকৰ ব্যৱহাৰ সুনিৰ্দিষ্ট। যেনে— মানুহজন, ল'ৰাটো, এচাৰিপাট, কাপোৰখন, কলথোকা, চলনীখনি, ভালখিনি, বেয়াখিনি, এইটো ইত্যাদি। এইবোৰৰ কিছুমান একবচনাত্মক ৰূপ আৰু কিছুমান বহুবচনাত্মক ৰূপ পোৱা যায়। সংস্কৃত ভাষাত এনে প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ নাই। এই ভাষিক বৈশিষ্ট্যটো অষ্ট্ৰিক আৰু চীন-তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাত বিশেষভাৱে দেখা যায়; তুলনামূলকভাৱে অসমত তিব্বতবৰ্মীয়— বড়ো, বাভা, মিচিং, দেউৰী আদি ভাষাত অধিক পৰিমাণে পোৱা যায়। উদাহৰণ—

দেউৰী ভাষা : পেমচু হাচ্চা 'এখিলা পাণ'; গুঁই তিচ্চা 'এখন তামোল'

কাৰ্বি ভাষা : কৰে এপুম 'তামোল এটা'; চেক-এফ্লাক, 'এচটা বাঁহ'

বাভা ভাষা : কৰে বে 'মানুহজন'; পান বে 'গছডাল'

বড়ো ভাষা : চা (প্ৰত্যয়) + চে (এক) = চাচে মানচি 'এজন মানুহ'

মা (প্ৰত্যয়) + থাম (তিনি) = মাথাম দাও 'তিনিটা চৰাই'

টাইমূলীয় ভাষাতো এই বৈশিষ্ট্য পোৱা যায়; যেনে— চাঙ-দি-টু 'হাতী গৰিটা', নুক টু 'চৰাইটো' ইত্যাদি। মুঠতে অসমীয়া ভাষাৰ নিৰ্দিষ্টতাৰূপক প্ৰত্যয়ৰ এই বৈশিষ্ট্যটোত চীন-তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ আছে যদিও এইবোৰৰ প্ৰয়োগ আৰু ব্যৱহাৰত নিজা বীতি গ্ৰহণ কৰিছে। অসমীয়া ভাষাত এই নিৰ্দিষ্টতাৰূপক ৰূপসমূহ বিশেষ্য আৰু বিশেষণ শব্দৰ পাছত বহে আৰু সংখ্যাৰূপক শব্দৰ লগত যোগ হ'লে নিৰ্দিষ্টতাৰূপক ৰূপটো সংখ্যাৰূপক শব্দৰ পাছত বহে। আনহাতে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহত সংখ্যাৰূপক শব্দ পাছত আৰু নিৰ্দিষ্টতাৰূপক সৰ্গ আগত যোগ হয়।

প্ৰতিধ্বন্যাঙ্ক শব্দৰ গঠন :

অসমীয়া ভাষাৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হৈছে — প্ৰতিধ্বন্যাঙ্ক শব্দৰ গঠন। যেনে— মাছ-তাছ, ভাত-চাত, নিমখ- চিমখ, ধন- ধান ইত্যাদি। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বন্যাঙ্ক শব্দৰ গঠনৰ লগত আৰ্যভিন্ন ভাষাবোৰৰ যথেষ্ট সাদৃশ্য পৰিলক্ষিত হয়। উদাহৰণস্বৰূপে দেউৰী, কাৰ্বি, বড়ো, বাভা আদি তিব্বতবৰ্মীয়মূলীয় ভাষাসমূহত যথেষ্ট সংখ্যক প্ৰতিধ্বন্যাঙ্ক শব্দৰ ব্যৱহাৰ পোৱা যায়। তলত এই ভাষাসমূহত ব্যৱহৃত প্ৰতিধ্বন্যাঙ্ক শব্দৰ উদাহৰণ দাঙি ধৰা হৈছে।

দেউৰী ভাষা : অকাং-পকাং 'অকাই-পকাই', চিঙ-পিঙ 'নিমখ-চিমখ', বিবি-কিবি 'বাতি-চাতি', দু-চু 'কুকুৰা-চুকুৰা' ইত্যাদি।

কাৰ্বি ভাষা : অক-আক 'মাছ-তাছ', ছক-ছাক 'ধান-চান', মে-মা 'জুই-চুই', মিদু-মিদা 'ৰাজহ-তাজহ', হেম-হাম 'ঘৰ-চৰ' ইত্যাদি।

বড়ো ভাষা : না-চা 'মাছ-তাছ', জিৰি-জিৰি 'জিৰ জিৰ', ফ্লি ফ্লি 'পিলিং-পালাং', ফ্ৰি ফ্ৰি 'ফিৰ ফিৰ' ইত্যাদি।

বাভা ভাষা : ছিপ-ছিপ 'চিপ-চিপ', ৰোং-ৰোং 'লুং-লুঙীয়া', খেল-খেল 'খেল-খেলীয়া' ইত্যাদি।

লিঙ্গ নিৰ্ণয় প্ৰক্ৰিয়া :

সংস্কৃত ভাষাত লিঙ্গ নিৰ্ণয় প্ৰক্ৰিয়া সম্পূৰ্ণ ব্যাকৰণগত। কিন্তু অসমীয়া ভাষাৰ লিঙ্গ ব্যাকৰণগত নহয়। অসমীয়া ভাষাত লিঙ্গ নিৰপেক্ষ বা উভয় লিঙ্গবাচক শব্দৰ আগত মতা আৰু মাইকী বুজোৱা বিশেষ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি লিঙ্গ নিৰ্ণয় কৰা হয়। যেনে— মতা-কুকুৰ, মাইকী-কুকুৰ; মতা মানুহ, মাইকী মানুহ; মতা ছাগলী, মাইকী ছাগলী ইত্যাদি। অসমীয়া ভাষাৰ দৰে তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাবোৰতো লিঙ্গ নিৰূপণত এনে নিয়ম পৰিলক্ষিত হয়। এই ভাষাবোৰত লিংগই বাক্যত কোনো প্ৰভাৱ বিস্তাৰ নকৰে। তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাবোৰত লিঙ্গ নিৰূপক মতা আৰু মাইকী বুজোৱা ৰূপসমূহ কেতিয়াবা মুক্ত ৰূপৰ আগত বা পাছতো বহা দেখা যায়। উদাহৰণ—

বাভা ভাষা :	মাবা গোৰায় 'মতা ঘোঁৰা'	মাজু গোৰায় 'মাইকী ঘোঁৰা'
	প্ৰ'ন মাবা 'মতা ছাগলী'	প্ৰ'ন মাজু 'মাইকী ছাগলী'

মিচিং ভাষা :	মিলবং আমি 'মতা মানুহ'	নুনং আমি 'মাইকী মানুহ'
	কিঃ বু 'মতা কুকুৰ'	কিঃ নু 'মাইকী কুকুৰ'

বড়ো ভাষা :	মাউজী বুন্দা 'মতা মেকুৰী',	মাউজী বুন্দি 'মাইকী মেকুৰী'
	ছেমা বাংথা 'মতা কুকুৰ'	ছেমা বাংথ্ৰি 'মাইকী কুকুৰ'
	বীৰমা ফান্থা 'পঠা ছাগলী'	বীৰমা ফান্থি 'পাঠী ছাগলী'

উল্লেখযোগ্য যে, বড়ো, কাৰ্বি, বাভা, দেউৰী, মিচিং আদি ভাষাত লিঙ্গ নিকপণ কৰোঁতে 'মতা' আৰু 'মাইকী' এই দুটা ৰূপ লিংগ নিৰপেক্ষ ৰূপটোৰ লগত ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰক্ৰিয়াটোৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ মিল পোৱা যায়। পণ্ডিতসকলে এই প্ৰক্ৰিয়াটোত তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ কথা স্বীকাৰ কৰিছে।

গঠনমূলক প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ :

অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হৈ থকা বহু ক্ৰিয়ামূল চীন-তিব্বতীয় ভাষাবোৰৰ মাজত বিচাৰি পোৱা যায়। ড° কাকতিয়ে গবেষণা গ্ৰন্থত ভালেমান আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ উপাদানৰ কথা উল্লেখ কৰিছে।^{২০}

• অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা গঠনমূলক প্ৰত্যয় '-মা' আৰু 'চা' বড়ো মূলৰ বুলি কোৱা হৈছে। যেনে— লোধোমা, লুকমা, ধেপেচা ইত্যাদি।

• অসমীয়া ভাষাৰ কিছুমান যৌগিক ক্ৰিয়া ৰূপ বড়োমূলীয় বুলি অনুমান কৰা হৈছে। যেনে— গবা মাৰ, খাম বান্ধ, থলামুৰি মাৰ, বিৰ দি, লদা বান্ধ, থাপৰ মাৰ ইত্যাদি।

• অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহৃত কিছুমান ক্ৰিয়া ধাতু, যেনে- $\sqrt{\text{চেপ}}$, $\sqrt{\text{চেলেক}}$, $\sqrt{\text{জোঙাল}}$, $\sqrt{\text{জি}}$, $\sqrt{\text{বখলিয়া}}$, $\sqrt{\text{চোপ}}$, $\sqrt{\text{গল}}$, $\sqrt{\text{বেপ}}$, $\sqrt{\text{গচক}}$, $\sqrt{\text{ভেঁকুৰ}}$, $\sqrt{\text{চেঁকুৰ}}$, আদি বড়োমূলীয় বুলি কোৱা হৈছে।

টাই আহোম ভাষাৰ পৰা অহা কিছুমান ক্ৰিয়া হৈছে— চক্, চাপ, লেট, পম, পাং, জঁক, টিপ, চোহ ইত্যাদি।

শব্দগত উপাদান :

অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতাত্ত্বিক, ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰ গঠনত যেনেদৰে অসমৰ অন্যান্য ভাষাবোৰে বৰঙণি যোগাইছে, ঠিক তেনেদৰে এই ভাষাবোৰে নানা ধৰণৰ শব্দ যোগান ধৰি অসমীয়া ভাষাৰ শব্দৰ ভঁৰাল টনকিয়াল কৰিছে। অসমত বৰ্তমান প্ৰচলন হৈ থকা স্থানবাচক, নদীবাচক, পৰ্বত-পাহাৰ, গছ-গছনি, মাছ-মঙহ, বিভিন্ন সঁজুলি বুজোৱা শব্দ, সম্বন্ধ বাচক শব্দ অন্যান্য বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু ক্ৰিয়াবাচক শব্দ পোৱা যায়। এই শব্দবোৰৰ মূল নিৰ্ণয় কৰা অতি দুৰূহ কাম। এই শব্দবোৰৰ ভিতৰত যিবোৰ শব্দ সংস্কৃত অথবা আন ভাৰতীয় আৰ্যভাষাত পোৱা নাযায় তেনে শব্দবোৰক সাধাৰণতে অসমৰ আৰ্যভিন্ন অৰ্থাৎ আষ্ট্ৰিক, তিব্বতবৰ্মীয় ভাষাসমূহৰ পৰা অসমীয়া ভাষাই গ্ৰহণ কৰিছে বুলি ঠাৱৰ কৰা হয়। ড° কাকতি, ড° চেটাৰ্জী, ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, কালিৰাম মেধি, ড° উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামী আদি পণ্ডিতসকলে এনে অনুমানৰ ভিত্তিতে আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ সামঞ্জস্য থকা শব্দবোৰৰ কিছুমান তালিকা দাঙি ধৰিছে। এই শব্দসমূহ এটা ভাষাৰ পৰাই আন এটা ভাষাই গ্ৰহণ কৰোঁতে বহু ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন হৈছে আৰু অৰ্থগত পৰিৱৰ্তনো হোৱা দেখা যায়। কোনো

কোনো ক্ষেত্ৰত এনে শব্দবোৰৰ মূল নিৰ্ণয় কৰা জটিল হৈ পৰে। তদুপৰি প্ৰায়বোৰ শব্দই উৎসৱ-পাৰ্বণ বা অন্যান্য সাংস্কৃতিক উপাদানৰ সৈতে জড়িত হৈ থকা বাবে ইয়াৰ লোক-ব্যুৎপত্তি ব্যাখ্যা কৰাও অতি জটিল। উদাহৰণ স্বৰূপে- 'বিহু' শব্দটো জনগোষ্ঠীয় প্ৰায়বোৰ ভাষাতে ব্যৱহাৰ আছে। দেউৰী-বিহু, তিয়া-বিহু, বড়ো-বেছাঙ, বাভা-বিছুৱা, সংস্কৃত-বিষুব, এনে সাংস্কৃতিক দিশত জড়িত শব্দবোৰ কোনটো ভাষাৰ পৰা কোনটো ভাষালৈ আহিছে তাৰ মূল নিৰ্ণয় কৰা অতি দুৰূহ কাম। তথাপিও বিভিন্ন পণ্ডিতসকলে বিশেষকৈ অসম আৰু দাঁতিকাষৰীয়া ৰাজ্যৰ বিভিন্ন ঠাইৰ নাম, নদীৰ নাম, উৎসৱ-পাৰ্বনৰ নাম, বিভিন্ন উপাধি, বিষয়া আদিৰ নাম আৰু দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহৃত অনেক শব্দ চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ ভাষাসমূহৰ পৰা অসমীয়া ভাষালৈ আহিছে বুলি মত দাঙি ধৰিছে। তদুপৰি অষ্ট্ৰিক আৰু দ্ৰাবিড় ভাষাৰ পৰাও অসমীয়া ভাষালৈ শব্দ অহাৰ কথা ড° বাণীকান্ত কাকতি, ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, কালিৰাম মেধি আদি ভাষাবিদসকলে উনুকিয়াই থৈ গৈছে।

অষ্ট্ৰিকমূলীয় শব্দ :

অষ্ট্ৰিক মূলৰ পৰা কিছুমান শব্দ অহাৰ সম্ভাৱনা দেখুৱাইছে।

খাচী ভাষা : কাবৌ, কিংখাপ, খামোচ, খং, কমা, দোং, হেনো, জপা, জঞ্জাল, জহা, মেথোন, এনেই, শালমন, নোদোকা, চেকোৰা আদি শব্দ।

কোল-মুণ্ডা ভাষা : এৰা (হয়), লাটুম, উৰুৰিয়া, মুগা, মুঠন, আটোমটোকাৰি, ডঙুৱা, উতনুৱা ইত্যাদি।

চাওতালী ভাষা : ঢোপ, ভোদা, গোহাৰি, পাহাৰ, মুগা, গোঙোৰা, চফল ইত্যাদি।

মালয় ভাষা : বগা, বটল, চেলাউৰি, চেঙা, সাঁফৰ, ডিঙি, গাহৰি, হোলোঙা, জেং, মৈদাম, নাহৰফুটুকী, সোলা, উঁহ, সিজু ইত্যাদি।

উল্লিখিত শব্দসমূহৰ উপৰি বিভিন্ন পণ্ডিতসকলে কুৰি, পোন, গণ্ডা আদি শব্দ অষ্ট্ৰিক ভাষাৰ পৰা অহা বুলি দেখুৱাইছে। ঠাইৰ নাম, যেনে— প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ, কামৰূপ, কামাখ্যা, হাৰুপেশ্বৰ আদি শব্দও অষ্ট্ৰিকমূলীয় বুলি কোৱা হৈছে।

শব্দৰ শেষাংশত -ত, -তে, -তেক—তিবা, -তুক আদিৰে গঠন হোৱা শব্দবোৰ অষ্ট্ৰিকমূলীয় বুলি অনুমান কৰা হৈছে। যেনে— কমতা, বকতা, চামতা, ধৰমতুল, চাপতগ্ৰাম আদি। ড° কাকতিয়ে 'লুইত' শব্দটো 'লাও-তু' শব্দৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে বুলি কৈছে।^{২১} তদুপৰি কাকতিয়ে কামাখ্যা, কামৰূপ, হাৰুপেশ্বৰ আদি শব্দবোৰৰ মূল অষ্ট্ৰিক ভাষাৰ বুলি বিচাৰ-বিশ্লেষণ কৰি দেখুৱাইছে। তেওঁ অষ্ট্ৰিক ভাষাত পোৱা মৰাশ, ভূত-প্ৰেত, যাদুমন্ত্ৰ আদি শব্দসমূহ অসমীয়া ভাষালৈ আহিছে বুলি উল্লেখ কৰিছে।

ক্ৰমতকৰ্মীয় মূলৰ শব্দ :

তিব্বতবৰ্মী ভাষাবোৰৰ পৰা কিছুমান সৰল আৰু মিশ্ৰ ধাতুৰ উপৰি নানা
বহুৰ শব্দ অসমীয়াত আহিছে বুলি বিভিন্ন পণ্ডিতসকলে উল্লেখ কৰিছে।

বড়ো :
শব্দৰ আগত 'দি' নাইবা শেষত 'দৈ' থকা নদীবাচক শব্দবোৰ বড়ো ভাষাৰ
পৰা অহা বুলি ভবা হৈছে। যেনে— দিচাং, দিখৌ, দিবং, দিহিং, ভোগদৈ, মঙ্গলদৈ
ইত্যাদি। ড° কাকতিয়ে বলম, লেখম, চেপচা, দহঁৰীয়া, খৰচীয়া আদি শব্দবোৰ বড়োৰ
পৰা অসমীয়াত আহিছে বুলি মত দি থৈ গৈছে। তদুপৰি কাকতিয়ে বড়ো ভাষাৰ
সৈতে সাদৃশ্য থকা অসমীয়া বিশেষকৈ কামৰূপী উপভাষাৰ শব্দৰ বিস্তৃত তালিকা
দাঙি ধৰিছে। যেনে— গমা, মুদ, কলমৌ, কাচি, গৰকা, টেকেলি, টেমা, বৌ, ডাবৰ,
ডাঙৰ, ডুলি, পঠা, ফান্দী, থাকা, চাঙ, লফা, পালেং, জালি, জখলা, জহামাল, হাল
ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাৰ জীৱ-জন্তু, গছ-গছনি, শাক-পাচলি বুজোৱা কিছুমান শব্দৰ
উৎস বড়ো মূলত বিচাৰিলে পোৱা যায়।^{২২} এনে শব্দ কিছুমান হৈছে—

মাগিৰা (মুগৰীয়া), মাহাৰি (মাইকী), দৰিকণা, খলিহণা, নিছিল্লা না (নিচলা)
চেৰা (চেঙেলি), দাউ (দাউক চৰাই), দহিকতৰা, ছিংগুন (শগুন), মানিমুনি, মাই ধান
(মাগুৰি), মাহিং, ফেৰেংগা (ফেৰেঙনি), থায়খা (থেকেৰা), দিঙা (নাও), দোৱা, হাফলু
ইত্যাদি।

মিচিং :

মিচিং ভাষাৰ কেতবোৰ শব্দৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ শব্দৰ সাদৃশ্য আছে।
যেনে— বৰালী (মাছ), বোকা (বোকাদ), উৰুকা, ডাকু, টোকাৰি (তুকাৰি), পেঁপা
(পেমপা), গগনা (গুংগা), তিয়ঁহ (তিয়ঙ) ইত্যাদি।

নাহেন্দ্ৰ পাদুনে চি-যুক্ত নদীবাচক আৰু নামবাচক ঠাই, শব্দবোৰ, যেনে —
চিলাপথাৰ, চিয়াং, চিয়ম, চিচিবৰ, চিমেন, চিলে, চিলুক আদি শব্দবোৰ মিচিং ভাষাৰ
পৰা অহা বুলি উল্লেখ কৰিছে। তদুপৰি পেঁপা (পেম্পা), গগনা (গুংগা), কনেং (সৰু
ছোৱালী), চেনাই, ককাই, বাই, টোকোনা, লা, তৰপ, শলখ (গছ), বাদু (কঠালৰ বাদু),
কেবাং, মুৰং (ডেকা চাং) আদি শব্দ মিচিং ভাষাৰ পৰা আহিব পাৰে বুলি উল্লেখ
কৰিছে।^{২৩}

ওপৰৰ শব্দসমূহৰ উপৰি আৰু কিছুমান স্থানবাচক, নদীবাচক, খাদ্যৰ নাম
বুজোৱা, উৎসৰ সম্বন্ধীয়, সাজ-পাৰ বুজোৱা, মানুহৰ উপাধি বুজোৱা শব্দ মিচিং ভাষাৰ
পৰা অসমীয়া ভাষাত আহিছে। উদাহৰণ—

স্থানবাচক শব্দ : মিংমা আৰু অদূত (গোগামুখ অঞ্চলৰ ঠাইৰ নাম), মুকংচেলেক (জোনাই অঞ্চলৰ ঠাইৰ নাম), বিগবি (ডুমডুমা অঞ্চলৰ ঠাইৰ নাম), তেলাম (ধেমাজি অঞ্চলৰ ঠাইৰ নাম), চিমন চাপবি, চিলাপথাৰ, চিচিবৰ গাঁও ইত্যাদি।

খাদ্যৰ নাম বুজোৱা শব্দ : আপং (পানীয় বুজোৱা), নামচিং (শুকান মাছ) ইত্যাদি।
উৎসৰ সম্বন্ধীয় শব্দ : আলি-আই-লুগাং, পংবাগ, ঐনিতম, কেবাং, পেম্পা (পেঁপা), গুংগা (গগনা), মুৰং (ডেকা চাং) ইত্যাদি।

সাজ-পাৰ বুজোৱা শব্দ : বিবিগাচেং (নাৰীৰে গাত লোৱা কাপোৰ), মিবু গালুক (পুৰোহিতে পিন্ধা চোলা), গাদু (মিৰিজিম অৰ্থাৎ কপাহেৰে তৈয়াৰ কৰা উমযুক্ত গাত লোৱা কাপোৰ), এগে (মেখেলা) ইত্যাদি।

মানুহৰ উপাধি বুজোৱা শব্দ : দলে, পেগু, মিলি, পাদুন, কুলি, কুতুম, নবহ, মিপুন, য়েইন, কাগয়ুং, কাৰ্দংই তিাদি।

কাৰ্বি :

কাৰ্বি ভাষাত 'লাং' মানে পানী। লাং- প্রত্যাংশ যুক্ত অসমৰ নদীৰ মান বুজোৱা শব্দবোৰ কাৰ্বি ভাষাৰ পৰা আহিছে। উদাহৰণস্বৰূপে—

লা'লিয়েট, লাংলকছ, লাংখাত, লাংতিবুক, লাংৰ'কু, তেকেলালাংজুন, ৰ'খাতলাংচ' (বেঠালাংচু), বিথিলাংচ' লুৰলাংচ' ইত্যাদি।

কাৰ্বি ভাষাত 'ৰং' মানে গাঁও। সেয়ে 'ৰং- প্রত্যাংশ যুক্ত অসমৰ ঠাইৰ বুজোৱা শব্দবোৰ কাৰ্বি ভাষাৰ পৰা আহিছে বুলি ধৰিব পাৰি। উদাহৰণস্বৰূপে—
ৰংথেআং, ৰংকুত, ৰংকেমে, ৰংজাংফং, ৰংকেথে, ৰংমুত্রাং ইত্যাদি।

উল্লিখিত শব্দসমূহৰ উপৰি আৰু কিছুমান স্থানবাচক, নদীবাচক, খাদ্যৰ নাম বুজোৱা, উৎসৰ সম্বন্ধীয়, সাজ-পাৰ বুজোৱা, কাৰ্বি ভাষাৰ পৰা অসমীয়া ভাষালৈ আহিছে। উদাহৰণস্বৰূপে —

স্থানবাচক শব্দ : কাৰ্জিৰঙা (কাৰ্জি + আৰং; মহিলাই প্রতিষ্ঠা কৰা গাঁও), হামৰেণ, ডংকামোকাম (ডকমকা), ডবকা, হিদিপী, কাকডোঙা, কলং, কপিলী, লংকা, লংনিত, লামডিং, ইত্যাদি।

খাদ্যৰ নাম বুজোৱা শব্দ : হৰলাং (পানীয় বুজোৱা), নামচিং (শুকান মাছ) ইত্যাদি।
ধৰ্ম-উৎসৰ সম্বন্ধীয় শব্দ : হাচ্ছাকেকান, ৰংকেৰ, চ'মাংকান, কেবাং, লুণ্ডে, ছাবিন আলুন, আৰনাম, হেমফু, চ'জুন, ৰাংছিনা, কুম্ বংকক্ (তিতা লাউৰ খোলা), চেংবুৰুপ (খালৈ আকৃতিৰ এমুখীয়া ঢোল) ইত্যাদি।

সাজ-পাৰ, অলংকাৰ বুজোৱা শব্দ : প'হ', পিনী (মেখেলা), বিকং (লেংতি), পেকক (চাদৰ), বান্‌কক (মেখেলা বন্ধা ফিটা), জিছ' (বুকু বান্ধনি কাপোৰ), পেংজাংফং (মহিলাই হাত লোৱা এবিধ বংচঙীয়া কাপোৰ), কাণৰ অলংকাৰ), আৰনান্ (আঙঠি), ন'ৰিক (পুৰুষৰ অলংকাৰ) ইত্যাদি।

দেউৰী :

দেউৰী আৰু অসমীয়া ভাষাৰ শব্দৰ লগত সাদৃশ্য থকা কেইটামান শব্দ হৈছে— কাই, কেটেঙা, চাপৰি, মেচেকা, হজুৱা, কুৰুৱা, জিক ইত্যাদি। উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীয়ে^{২৪} দেউৰী ভাষাৰ শব্দ, যেনে— ডকাণ্ড (ডেকা), বিচু (বিহু), তঙা (টঙালি) আদিৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ শব্দৰ সাদৃশ্য আছে বুলি উল্লেখ কৰিছে। আনহাতে কালিৰাম মেধিয়েও^{২৫} দেউৰী ভাষাৰ শব্দ, যেনে— চুট্‌গা (চুটি), তুকুনা (দুখীয়া), কেতেঙা, লিকতা, খং, পুলুংগা (পোন), ডেকাণ্ড (ডেকা), মেট্‌চা (মেচেকা) আদি শব্দৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ শব্দৰ সাদৃশ্য আছে বুলি উল্লেখ কৰিছে।

উক্ত শব্দসমূহৰ উপৰি ব্যৱহাৰিক জীৱনত ব্যৱহৃত কিছুমান শব্দ আৰু সংস্কৃতিৰ লগত জড়িত কিছুমান শব্দ অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰিছে। উদাহৰণ — কুণ্ডিমামা (উপাস্য দেৱতা), চুঁজে (পানীয়), গিৰা গিৰাচি (শিৱ-পাৰ্বতী), পিচ্চাডেমা (উপাস্য দেৱতা), বাইগা গাতিগি (মহিলাই মূৰত মৰা গামোচা), চাজেবা (গীত), আবৰব' (বিহু উৎসৱত গোৱা গীত) ইত্যাদি।

ডিমাছা :

ডিমাছা ভাষাৰ পৰা ৰিহা, ৰেচম, ৰাইদাং, দলং, মাকু (মাকো), মহুৰা, ৰৈনা, জিঞ্জিৰি, উলামুলা, হিলাই (হিলৈ), হুলাউ (হলৌ বান্দৰ), বিষু (বিহু), জাকায় (জকাই), দেগলা (টেকেলা) ফুটা (বুটা), মুগা, লেটা আদি শব্দবোৰ অসমীয়া ভাষালৈ আহিছে বুলি নিৰুপমা হাগজেৰ উল্লেখ কৰিছে। আনহাতে হাগজেৰ ডি-যুক্ত বহু নদীৰ নাম বুজোৱা শব্দ ডিমাছা ভাষাৰ পৰা আহিছে বুলি উল্লেখ কৰিছে। যেনে — ডিলাও, ডিক্ৰ, ডিকম, ডিন্ফু (দিখৌ), ডিলিহু, ডিকং, ডিহাং, ডিপা, ডিয়ুং, ডিমাই-ডিছা, ডিজু, ডিগাৰু, ডিৰিং, ডিমৰীয়া, ডিজেন (যমুনা) ইত্যাদি। 'হাজো' স্থানবাচক শব্দটোও ডিমাছা ভাষাৰ বুলি উল্লেখ কৰিছে। 'হাঃ' মানে মাটি বা ভূমি আৰু 'জো' মানে হহি থকাৰ দৰে সৰু পাহাৰ।^{২৬}

তদুপৰি তিব্বতবৰ্মীয় শাখাৰ ডিমাছা আৰু মেইতেই ভাষাৰ কিছুমান মাছধৰা সঁজুলি বুজোৱা শব্দ, গছ-গছনিৰ নাম আৰু অন্যান্য শব্দৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ সাদৃশ্য পৰিলক্ষিত হয়। জাকৈ (জকাই), চেপা (চেফা), পঙ্কল (পল), সিজু (চি-ওজু), ৰবাব (ৰেবা), লফা, লাংফাই, জালি (জালাহ), জোং (জোং) ইত্যাদি।

টাইমূলীয় শব্দ :

অসমত বৰ্তমান বসবাস কৰি থকা টাইমূলীয় লোকসকলৰ ভাষা - আহোম, খামতি, ফাকে, আইতন, টুৰুং, খাময়াং আদিৰ পৰা বহু শব্দ অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰিছে। বিশেষকৈ আহোমসকলে অসমীয়া ভাষাক দৈনন্দিন জীৱনৰ মাত-কথা ৰূপে আঁকোৱালি লোৱাৰ বাবে আৰু অসমীয়া ভাষাত বুৰঞ্জী প্ৰণয়ন কৰাৰ ফলস্বৰূপে বহু আহোম ভাষাৰ শব্দ অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰিছে। বিশেষকৈ দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহৃত কিছুমান শব্দৰ উপৰি ঠাইৰ নাম, নদীৰ নাম, সম্বন্ধবাচক শব্দ, বিয়য়া বা উপাধি বুজোৱা বহু শব্দ অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰিছে। তলত কিছুমান শব্দ উল্লেখ কৰা হ'ল।

'টি' বা 'তি' প্ৰত্যয়াংশৰে গঠিত হোৱা স্থানবাচক আৰু নদীবাচক শব্দ আহোম ভাষাৰ পৰা অসমীয়ালৈ অহা বুলি অনুমান কৰা হৈছে। যেনে— টিয়ক, টিপাম, টিৰাপ, টিংখাং, টিপ্লিং, টিছ, নামতি আদি।

ঠাইৰ নাম, যেনে- নামদাং, চাৰিং, নাজিৰা, চৰাইদেউ, চেপন, টংলা, খোৰাং, পাটকাই, খুমটাই আদি স্থানবাচক শব্দও আহোম ভাষাৰ পৰা অহা বুলি ধৰা হৈছে।

বুৰঞ্জীসমূহৰ জৰিয়তে বহু আহোম ভাষাৰ শব্দ অসমীয়ালৈ আহিছে। যেনে- খাং, ফাংফুং (মিছা কথা কোৱা), চিপ, পাঙ, পিং, লাং (লাং খাই পৰা), জান, জিন, বুৰঞ্জী, কাৰেং, ৰংঘৰ, টুপ, লিক্‌চৌ, চকলং, জাপ, চুপ ইত্যাদি।

বিয়য়া বা উপাধি বুজোৱা বহু শব্দ আহোম ভাষাৰ পৰা অসমীয়া পৰিভাষা ৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। যেনে— হাজৰিকা, শইকীয়া, বৰুৱা, বৰবৰুৱা, বৰভঁৰালী, ভঁৰালী, স্বৰ্গদেউ ইত্যাদি। বৰ্তমান আহোম সম্প্ৰদায়ৰ মাজত প্ৰচলিত কিছুমান সম্বন্ধবাচক শব্দ আহোম ভাষাৰ পৰা আহিছে। যেনে— ফুকন, চাওদাং, মোহন, বাইলুং, নিচাদেউ, এপাদেউ, পুথাও, আনাও, আপুটি ইত্যাদি।^{২৭}

দ্ৰাবিড়মূলীয় শব্দ :

দ্ৰাবিড়ীয় ভাষাসমূহ অসমীয়া ভাষাৰ পৰা যথেষ্ট স্থানিক দূৰত্ব যদিও দ্ৰাবিড় ভাষাগোষ্ঠীয়ে, বিশেষকৈ শব্দৰ দিশত অসমীয়া ভাষাৰ সমৃদ্ধিত বিশেষ বৰঙণি যোগাইছে। ভাষাবিদ কালিৰাম মেধি, বিৰিঞ্চিকুমাৰ বৰুৱাই কিছুমান শব্দ দ্ৰাবিড় ভাষাৰ পৰা আহিছে বুলি দেখুৱাইছে।

দ্ৰাবিড় ভাষাৰ পৰা অসমীয়ালৈ যিবোৰ শব্দ আহিছে, সেইবোৰ সংস্কৃত ভাষাৰ মাজেদি অহাটো সম্ভৱ, কাৰণ দ্ৰাবিড় ভাষী লোক ভাৰতৰ আদিম অধিবাসী আছিল আৰু দ্ৰাবিড় ভাষাৰ প্ৰভাৱ ভাৰতীয় আৰ্যভাষা, বিশেষকৈ সংস্কৃত ভাষাত পৰিছিল; যিহেতু মূলত নথকা দন্ত্য আৰু মূৰ্দ্ধন্য ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ দ্ৰাবিড় ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ ফলস্বৰূপে সংস্কৃত ভাষাত সোমাই পৰিছে। দ্ৰাবিড় গোষ্ঠীৰ লোক পশুপালন, পূজা-পাতল, নগৰ নিৰ্মাণ আদিৰ ক্ষেত্ৰত আগৰণুৱা আছিল।

কালিৰাম মেধিয়ে 'অসমীয়া ব্যাকৰণ আৰু ভাষাতত্ত্ব' শীৰ্ষক গ্ৰন্থত দ্ৰাবিড় শব্দৰ এখন তালিকা দাঙি ধৰিছে। এই শব্দবোৰ হৈছে— আই (বসন্ত), আমৈ, লিা (জোক), তেঁউৰ (মৃগী বেমাৰ), উৰুখ, হোঁপ, নদীবাচক আৰু আলু শব্দেৰে গঠিত ভৰলু আদি।^{২৮}

বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই 'অসমীয়া ভাষা আৰু সংস্কৃতি' শীৰ্ষক গ্ৰন্থত জুৰি, জুলি, পুৰ, কুট, গুৰি, ভিটি, ভিট আদিৰে গঠিত শব্দ (ঢেকীয়াজুলি, ৰংজুলি, গুজুৰি, ধুমাৰকুৰ, সাউদৰ ভিটা) কিছুমান দ্ৰাবিড় ভাষাৰ পৰা অসমীয়া ভাষালৈ আহিছিল বুলি সুনীতি কুমাৰ চট্টোপাধ্যায়ে মত দাঙি ধৰিছিল বুলি উল্লেখ কৰিছে। তামিল ভাষাৰ পৰা বুলি (বুলিষ্কাৰণ), কেহৰয়া (কিৰায়ম), নিচা (নিছা) আৰু তেলেগুৰ পৰা আবু (অৱৰ) আদি শব্দ আহিছে।^{২৯}

দ্ৰাবিড় ভাষা গোষ্ঠীৰ পৰা সংস্কৃত ভাষালৈ বহু শব্দ আহিছে আৰু এই শব্দবোৰৰ কিছুমান উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে অসমীয়া ভাষাই গ্ৰহণ কৰিছে বুলি বিৰিঞ্চিকুমাৰ বৰুৱাই উক্ত গ্ৰন্থখনত উল্লেখ কৰিছে। এনে শব্দবোৰ হৈছে— অগৰু, অনল, আড়ম্বৰ, অলস, উলুখন, কলুষ, কুট, কঠিন, কানন, কুতি (ঘৰ), কুটিল, কুণ্ড, কুণ্ডল, কুদ্দাল (কোৰ), কুস্তল, কোটোৰা, কোণ, খল (দুষ্ট), চেপেটা, তাল (গছ), তুলা (কপাহ), নীড়, পণ, পণ্ডিত, ময়ূৰ, মল্লিকা, বীজ, মুকুট, বলয়, ৰাত্ৰি, হেৰম্ব ইত্যাদি।^{৩০}

বাক্যগত উপাদান :

অসমীয়া ভাষাৰ বাক্যবিন্যাস পদ্ধতিত আমাৰ চাৰিওফালে আৱৰি থকা আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰো প্ৰভাৱ পোৱা যায়। অসমীয়া ভাষাৰ বাক্যত কৰ্তা + কৰ্ম + ক্ৰিয়া- (মই ভাত খাওঁ)— এই নিৰ্দিষ্ট ক্ৰম সচৰাচৰ ব্যৱহাৰ হয়। সংস্কৃত ভাষাৰ বাক্যবোৰত ব্যৱহৃত পদবোৰক নিৰ্দিষ্ট স্থানত নবহুৱালেও একে অৰ্থ বহন কৰিব, অৰ্থৰ বিজুতি নঘটে। ৰূপপ্ৰধান সংস্কৃত ভাষাত পদৰ স্থানৰ অদল-বদল হ'লেও অৰ্থবোৰেই নিৰ্ণায়ক হয়। কিন্তু অসমীয়া ভাষাত বাক্যৰ পদৰ স্থানৰ সালসলনি ঘটিলে অৰ্থৰ তাৰতম্য ঘটে। ভাব অনুসৰি শব্দৰ স্থানৰ পৰিৱৰ্তন ঘটালেও এটা নিৰ্দিষ্ট ক্ৰম বলা কৰা হয়। অন্যান্য তিব্বতবৰ্মী ভাষাবোৰৰো অসমীয়া ভাষাৰ দৰে বাক্যবিন্যাস পদ্ধতিত কৰ্তা + কৰ্ম + ক্ৰিয়া এই নিৰ্দিষ্ট ক্ৰম পৰিলক্ষিত হয়। অসমীয়া ভাষাৰ বাক্য গঠনৰ লগতে অন্যান্য আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ বাক্যৰ গঠনৰ অধ্যয়ন হ'লেহে এটা সিদ্ধান্ত উপনীত হ'ব পৰা যায়। বাক্যৰ আলোচনা অতি দীঘলীয়া, অধ্যয়নৰ অবিহনে কোনো এটা ভাষাৰ বাক্যৰ গঠন সম্পৰ্কে সিদ্ধান্ত দিয়াটো এটা দুৰূহ কাম।

আলোচনাৰ অন্তত থোৱতে ক'ব পাৰি যে, অসমীয়া ভাষা থলুৱা আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ উপাদানেৰে সমৃদ্ধ হৈছে আৰু এই উপাদানবোৰে ভাষাটোৰ পৰিপূৰ্ণিত হ'বলৈ যোগোৱাৰ লগতে ভাষাটোৰ গাঁথনিক দিশত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলাইছে। অসমীয়া

ভাষা থলুৱা আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ প্ৰভাৱ বা উপাদানসমূহৰ সম্পৰ্কে পূৰ্বসূৰীসকলে আগবঢ়াই যোৱা মন্তব্যসমূহক পুনৰ নতুন দৃষ্টিৰে বিচাৰ কৰি চোৱাটো অতি প্ৰয়োজন। অসমীয়া আৰু আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ উমৈহতীয়া লক্ষণবোৰ সঠিকভাৱে নিকপিত হ'লেহে অসমীয়া ভাষাৰ বুকুত বিৰাজ কৰা আৰ্যভিন্ন উপাদানসমূহ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিব পৰা হ'ব। তদুপৰি অসমত প্ৰচলন হৈ থকা আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহবোৰ বিজ্ঞানসন্মত বিশ্লেষণ হোৱাৰ পাছতহে আৰু কিছু সিদ্ধান্ত দাঙি ধৰিব পৰা হ'ব। সামৰণিত ক'ব পাৰি যে, যুগ যুগ ধৰি আৰ্য আৰু আৰ্যভিন্ন ভাষা-ভাষী লোকসকলে ঐক্য আৰু সম্প্ৰীতিৰে সহ অৱস্থান কৰি থকাৰ বাবে ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল তথা অসম এখন উমৈহতীয়া ভাষাগত ক্ষেত্ৰ ৰূপে গঢ় লৈ উঠিছে।

প্ৰসঙ্গ টোকা

- ১ বাণীকান্ত কাকতি, 'Assamese, Its Formation and Development' পৃ.-২১১।
- ২ নাথান ব্ৰাউন, Grammatical Notes on the Assamese Language, Introduction, page VIII.
- ৩ কালিবাম মেধি, 'অসমীয়া ব্যাকৰণ আৰু ভাষাতত্ত্ব', পৃ.Introduction I, i.
- ৪ ফুকন চন্দ্ৰ ফাংচ', প্ৰবন্ধ সংকলন, পৃ. ১২।
- ৫ প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, 'অসমীয়া ভাষাৰ গঠনত বড়ো উপাদান' (প্ৰবন্ধ), 'অসমীয়া ভাষাত জনগোষ্ঠীয় ভাষাৰ উপাদান কথা' নগাঁও ছোৱালী কলেজ (সম্পা.), পৃ.১৬।
- ৬ বাণীকান্ত কাকতি, উল্লিখিত গ্ৰন্থ, পৃ.২১১।
- ৭ প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, 'অসমীয়া ভাষাত বড়ো উপাদান' (প্ৰবন্ধ), প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যৰ প্ৰতিনিধি ভাষা নিবন্ধ (সম্পা.) পৰন কুমাৰ বৰুৱা, পৃ. ১২০।
- ৮ ভীমকান্ত বৰুৱা 'অসমীয়া ভাষা' পৃ.১১৮।
- ৯ প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, 'অসমীয়া ভাষাৰ গঠনত বড়ো উপাদান' (প্ৰবন্ধ), 'অসমীয়া ভাষাত জনগোষ্ঠীয় ভাষাৰ উপাদান কথা' নগাঁও ছোৱালী কলেজ (সম্পা.), পৃ.১৬।
- ১০ বাণীকান্ত কাকতি, উল্লিখিত গ্ৰন্থ, পৃ. ৩০।
- ১১ উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামী, অসমীয়া ভাষাৰ উদ্ভৱ, সমৃদ্ধি আৰু বিকাশ, পৃ. ৩৮।
- ১২ গোলোকচন্দ্ৰ গোস্বামী, 'অসমীয়া ব্যাকৰণৰ মৌলিক বিচাৰ', পৃ. ৭৯।
- ১৩ মধুৰাম বড়ো, 'অসমীয়া ভাষাত বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱ বিশ্লেষণ' (প্ৰবন্ধ), 'অসমীয়া ভাষাত জনগোষ্ঠীয় ভাষাৰ উপাদান কথা' নগাঁও ছোৱালী কলেজ (সম্পা.), পৃ. ২২-২৩।
- ১৪ বাণীকান্ত কাকতি, উল্লিখিত গ্ৰন্থ, পৃ.৩০।